

Česká meteorologická společnost

informační VĚSTNÍK

číslo 2/2023 (110)

prosinec 2023

Obr. 1 Foto polární záře 5. listopadu 2023 v Bílovci mezi 18:15 a 18:40 SEČ. Foto Matěj Grék.

Vážené kolegyně a vážení kolegové,

Letošní advent je nejkratší, jaký může být, a vánoční svátky se přibližují ještě rychleji než v minulých letech. Druhý letošní Věstník se k vám tedy dostává v čase bezprostředně před Vánocemi. Rádi bychom vám poděkovali za vaši podporu České meteorologické společnosti, ať už jen tím, že jste jejími členy, nebo za vaši aktivní práci pro Společnost a podněty, které nám posíláte. Letošní Česká meteorologická konference 2023 v Roudnici nad Labem zaznamenala mimořádný počet účastníků i přihlášených příspěvků a organizátorům z ÚFA AV ČR patří velký dík za to, jak skvěle se o nás postarali. Výbor ČMeS na volebním Valném shromáždění doznal jen malých změn, které najdete v tomto čísle Věstníku.

Rok tří velkých výročí naší Společnosti za několik dní skončí, ale s většinou konců bývá spojen i nový začátek. Také roky končící čtyřkou jsou pro českou meteorologii výroční, a to především pro pracovníky dvou ústavů, které u nás na poli meteorologie a příbuzných oborů působí. Od 1. ledna 1954 totiž začala meteorologická a hydrologická služba v naší zemi působit pod jednou střechou, a to v rámci Hydrometeorologického ústavu,

předchůdce dnešního ČHMÚ. Přesně o 10 let později došlo v rámci tehdejší Československé akademie věd k vyčlenění samostatného Ústavu fyziky atmosféry, prvního vědeckého ústavu zcela zaměřeného na výzkum atmosféry u nás.

Už dnes si do svých diářů můžete zapsat Českou meteorologickou konferenci 2024, která se uskuteční od 24. do 26. září v Kutné Hoře, a ještě předtím konferenci Jeseníky 2024, která bude 14. až 16. května věnována horské meteorologii a klimatologii.

Jestli si ve vánočním čase uděláte chvíli a postavíte si doma jesličky, nebo se za nimi vypravíte do kostela či na výstavu, možná vás to přenese o 800 let zpátky do Štědrého dne roku 1223, kdy sv. František z Assisi v lese u městečka Greccio ve Střední Itálii poprvé postavil—z živých lidí obraz připomínající narození Ježíška, a založil tak tradici betlémů.

Ať už prožijete poslední sváteční i všední dny roku 2023 v práci, doma nebo na dovolené, přejeme vám, aby pro vás byly příjemné a v novém roce se vám vše dařilo.

Za celý Výbor ČMeS Taťána Míková, předsedkyně

Česká meteorologická konference 2023

Ve dnech 19. až 21. září 2023 se v Roudnici nad Labem, v prostorách hotelu Magnolia, uskutečnila Česká meteorologická konference. Letos nově zavedený název konference (dříve výroční konference) vyjadřuje, že není určena pouze pro členy ČMeS, nýbrž i pro ostatní, kdo v těchto oborech pracují, studují, nebo je meteorologie jejich velkým koníčkem. Propojování lidí napříč institucemi a regiony Česka totiž patří k hlavním cílům ČMeS, jejíž 30. výročí si letos připomínáme. Totéž výročí slaví i Slovenská meteorologická společnost, jejíž zástupce jsme mezi námi rádi uvítali. Dohromady jsme si připomněli, že již před 65 lety, v roce 1958, byla založena Československá meteorologická společnost při ČSAV, na jejíž činnost obě současné společnosti navazují.

Obr. 2 Roudnice nad Labem. Foto Ivo Rolčík.

Hlavním cílem České meteorologické konference bylo a i v budoucnu bude vzájemně se informovat o aktuálním dění v našich oborech. Proto byla na programu celá řada příspěvků na nejrůznější témata, z nichž několik letošní konferenci vévodilo. Především to byly příspěvky představující průběžné výsledky dvou velkých výzkumných projektů, na nichž v současnosti pracují týmy pracovníků více institucí. Jeden odborný blok tak byl věnován projektu PERUN, zaměřenému na predikci, hodnocení a výzkum citlivosti vybraných systémů, vlivu sucha a změny klimatu v Česku. Dalšímu odbornému bloku vévodil projekt ARAMIS, věnovaný vytvoření integrovaného systému výzkumu, hodnocení a kontroly kvality ovzduší.

Celou skupinou příspěvků byla dále zastoupena radarová meteorologie, což odráží rozvoj této disciplíny související se zaváděním nových technologií v této oblasti.

Spolu s výročím vzniku ČMeS uplynulo letos 30 let i od vydání Meteorologického slovníku výkladového a terminologického, které bylo završením několik desetiletí trvajícího úsilí českých (a slovenských) meteorologů o soustavné zpracování naší terminologie. Proto jsme se rozhodli toto téma zařadit na program našeho setkání, takže mezi přednesenými příspěvky zaznělo i ohlédnutí za vznikem slovníku, jeho zasazení do mezinárodního kontextu a představení současného stavu Elektronického meteorologického slovníku, který na tištěný slovník navazuje. Byly rovněž představeny

a diskutovány nové a plánované aktivity na poli české meteorologické terminologie.

Obr. 3 Společné foto účastníků. Foto Hanka Stehlíková.

Konference byla v letošním roce organizována především pracovníky Ústavu fyziky atmosféry AV ČR, za obvyklé spolupráce s ČHMÚ a Univerzitou Karlovou. Krátce po 13. hodině v úterý 19. září konferenci zahájila předsedkyně společnosti Taťána Míková. Za ČHMÚ účastníky pozdravil a přivítal jeho ředitel Mark Rieder a za Ústav fyziky atmosféry AV ČR také ředitel Radan Huth. Účastníky konference pozdravil a město Roudnice představil starosta pan František Padělek. Za organizátory účastníky přivítal Miloslav Müller.

Obr. 4 Exkurze účastníků na observatoři ČHMÚ v Doksanech.

Po večeři v 19 hodin se sešel téměř kompletní výbor společnosti. Schůzi výboru řídila předsedkyně společnosti. Výbor na svém jednání zvolil nové předsednictvo na další tříleté období.

Obr. 5 Návštěva účastníků konference v archivu ČHMÚ v Brozanech nad Ohří.

Ve středu před obědem se konalo Valné shromáždění ČMeS, které vedla předsedkyně Taťána Míková. Členové společnosti byli informováni o činnosti společnosti za poslední rok od minulého valného shromáždění v Telči v září 2022 a o složení nového výboru společnosti a jejího předsednictva na další tři roky. Připomněli jsme si zesnulé kolegy, jejich památku jsme uctili minutou ticha. Stanislava Kliegrová účastníky v zastoupení za hospodářku společnosti účastníky seznámila s hospodařením společnosti. Zazněly informace z Výboru EMS konané počátkem září v Bratislavě a o průběhu konference.

Odpoledne se konala komentovaná prohlídka historického centra města Roudnice nad Labem radním panem Čtverákem a prohlídka kostela Narození Panny Marie a přilehlého augustiniánského kláštera. Po zakončení odborného programu konference pokračoval program kulturní. Vystoupila trojice tanečnic orientálního tance z roudnického studia CARAVANA, poté byl zahájen společenský večer konference.

Závěrečný (třetí) den byl tradičně věnován odborným a jiným exkurzím. Od 9 hodin byla komentovaná prohlídka kostela Narození Panny Marie a kláštera sester premonstrátek v Doksanech. Od 10 hodin byla zahájena exkurze na profesionální meteorologické stanici a observatoři ČHMÚ v Doksanech. Pracovníci observatoře účastníkům představili meteorologickou zahrádku s ukázkou mnoha standardních i speciálních přístrojů, byla představena mezinárodní fenologická zahrádka a vybavení stanice. Po skončení exkurze se část účastníků přesunula do datového úložiště (archivu) ČHMÚ v Brozanech. Účastníci byli stručně seznámeni s historií budovy (mlýna), prošli si prostory úložiště a nad připravenými jednotlivými typy archiválií se rozproudila zajímavá diskuse. Někteří účastníci se vydali na horu Říp.

Na konferenci, na kterou zavítalo 73 účastníků, zaznělo celkem 26 příspěvků ve čtyřech již uvedených blocích. Bylo prezentováno také 14 posterů. Podle ohlasů účastníků se domníváme, že se letošní Česká meteorologická konference vydařila a účastníci se dozvěděli mnoho nových a zajímavých informací, inspirovali se přednesenými příspěvky a navázali nová profesní a osobní přátelství.

Více informací naleznete na stránce konference: <http://www.cmes.cz/web/ceska-meteorologicka-konference-2023/>.

Miloslav Müller a Pavel Lipina

První udělení ceny prof. Hanzlíka

Úplně novým bodem letošního valného shromáždění bylo udělení Ceny profesora Hanzlíka. Po více než roce příprav byla cena udělena poprvé. Cenu prof. Stanislava Hanzlíka uděluje společnost za mimořádný přínos pro rozvoj meteorologie a příbuzných vědních oborů. První oceněnou se stala doc. RNDr. Daniela Řezáčová, CSc. Cena byla udělena za výzkum v oboru mikrofyziky oblaků a srážek, pedagogickou činnost, rozvíjení spolupráce s mezinárodní vědeckou

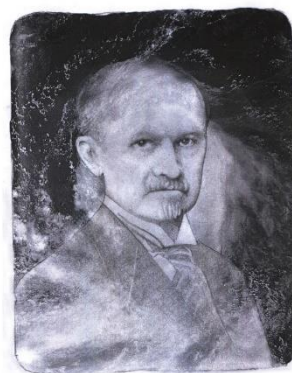
komunitou a zásadní podíl na vzniku Elektronického meteorologického slovníku. Cena společnosti nese jméno po profesoru Stanislavu Hanzlíkovi, jedné z nejvýznamnějších osobností české meteorologie. Ocenění bylo uděleno a dále bude udělováno formou grafického listu a dedikace. Více informací na <http://www.cmes.cz/web/cena-prof-hanzlika-za-rok-2023/>.

Nominace na cenu prof. Hanzlíka

Vyzýváme členskou základnu společnosti k nominaci budoucího laureáta. Pravidla pro udělení ceny a Statut ceny je uveden na webové stránce <http://www.cmes.cz/web/cena-prof-hanzlika/>.

Návrhy na udělení Ceny podávají obvykle Výbor ČMeS nebo výbory poboček, možné jsou i návrhy jednotlivých členů ČMeS. Nejzazší termín k podání návrhů pro daný rok je 31. března.

Předsednictvo společnosti

ČESKÁ METEOROLOGICKÁ SPOLEČNOST
UDĚLUJE
CENU
PROF. STANISLAVA HANZLÍKA
ZA MIMOŘÁDNÝ PŘÍNOS
PRO ROZVOJ METEOROLOGIE
A PŘÍBÚZNÝCH VĚDNÍCH OBORŮ

DOC. RNDR. DANIELE ŘEZÁČOVÉ, CSc.
ZA VÝZKUM V OBORU MIKROFYZIKY OBLAKŮ A SRÁŽEK,
PEDAGOGICKOU ČINNOST, ROZVÍJENÍ SPOLUPRÁCE
S MEZINÁRODNÍ VĚDECKOU KOMUNITOU A ZÁSADNÍ
PODÍL NA VZNIKU ELEKTRONICKÉHO
METEOROLOGICKÉHO SLOVNÍKU

V ROUDNICI NAD LABEM
20. ZÁŘÍ 2023

RNDR. TAŤANA MÍKOVÁ,
PŘEDSEDKYNĚ ČMeS

Obr. 6 Podoba Ceny profesora Stanislava Hanzlíka, která byla udělena doc. RNDr. Daniele Řezáčové, CSc. Autorkou originálního grafického listu je Pavla Dvorská.

Udělení čestného členství společnosti a čestných uznání za rok 2023

Na návrh výboru bylo valným shromážděním konaným v Roudnici nad Labem uděleno čestné členství RNDr. Janu Strachotovi za položení základů československé a české radarové meteorologie, její praktické využití a rozvoj, a RNDr. Ivanu Sládkovi, CSc. za dlouholetou popularizaci obnovitelných zdrojů energie a včasné péče o ochranu klimatu.

Čestná uznání České meteorologické společnosti obdrželi RNDr. Miloslav Müller, Ph.D. za rozvoj a modernizaci meteorologického slovníku, implementaci nových hesel a péči o meteorologickou terminologii, RNDr. Petr Zacharov, Ph.D. za rozvoj a modernizaci meteorologického slovníku, uspořádání a správu jeho online verze a Mgr. Jáchym Brzezina, Ph.D. za konstrukci moderního webu ČMeS, komplexní přestavbu struktury a uživatelsky přívětivou editaci. Všem oceněným blahopřejeme a děkujeme za jejich aktivity.

Nové složení výboru společnosti

XXIII. valné "volební" shromáždění ČMeS, konané dne 20. září 2023 v hotelu Magnolia v Roudnici nad Labem vzalo na vědomí složení nového výboru společnosti:

Předsedkyně: RNDr. Taťána Míková, místopředsedové: RNDr. Miloslav Müller, Ph.D. a Ing. Pavel Lipina, vědecký tajemník: Mgr. Olga Halášová, Ph.D., hospodář: RNDr. Lucie Pokorná, Ph.D.

Členové výboru: Mgr. Petr Štěpánek, Ph.D., Dr. Gražyna Knozová, Mgr. Jáchym Brzezina, Ph.D. (pobočka Brno), Mgr. Stanislava Kliegrová, Ph.D., Mgr. Olga Halášová, Ph.D. (Hradec Králové), doc. RNDr. Tomáš Halenka, CSc., RNDr. Taťána Míková, RNDr. Miloslav Müller, Ph.D., RNDr. Lucie Pokorná, Ph.D. (Praha), Ing. Petr Tužil, Ph.D., MBA, RNDr. Vladimíra Volná, Ph.D., Ing. Pavel Lipina (Ostrava).

Revizní komise: Mgr. Miroslav Řepka (Ostrava), Mgr. Lucie Kašíčková (pobočka Hradec Králové), Mgr. Adam Valík, Ph.D. (Brno).

Webová stránka ČMeS

Jak bylo uvedeno v červnovém věstníku, na jaře letošního roku se nám podařilo spustit nové webové stránky společnosti. Stránka má známou adresu www.cmes.cz. Na nové stránce najdete již většinu zásadních informací týkající se chodu společnosti. Během ledna roku 2024 počítáme se zprovozněním kalendáře plánovaných akcí.

Na horní liště naleznete také link na staré stránky společnosti. Na staré stránce již nejsou zveřejňovány žádné aktuální a očekávané události, ale na přechodnou dobu zde budou přístupné informace o historii meteorologie a informace o významných meteorologických osobnostech. Postupně i tyto informace přesunujeme na „nový“ web. Provoz „staré“ stránky bude v průběhu roku 2024 ukončen.

Předsednictvo společnosti

Konference připravované na rok 2024

XXVII. Stretnutie snehárov 2024

Tradiční setkání sněhařů se uskuteční v termínu 14. – 16. 2. 2024 v Dolní Moravici v Jeseníkách (Penzion Eva a Apartmány Pod Čertákem). Pokud máte zájem o účast, napište na e-mail: veronika.sustkova@chmi.cz. Zašleme Vám odkaz na registraci.

Veronika Šustková

IV. horská konference Jeseníky 2024

Ve dnech 14. až 16. května 2024 se na Rejvízu v Jeseníkách se uskuteční IV. horská meteorologická konference pod názvem Jeseníky 2024.

V lednu příštího roku bude k dispozici pozvánka na konferenci s organizačními pokyny. Vše bude rovněž k dispozici na webové stránce konference (stránka konference), kterou prosím v případě zájmu o účast průběžně sledujte. Jménem organizačního výboru konference jste srdečně zváni do Jeseníků.

Pavel Lipina

Česká meteorologická konference 2024

Česká meteorologická konference (dříve nazývaná Výroční konferencí společnosti), jejímž hlavním cílem je vzájemně se informovat o odborných aktivitách, projektech, publikacích nejen našich členů, v roce 2024 pořádá pobočka ČMeS v Hradci Králové. **Konference se uskuteční v termínu 24. – 26. září 2024. Místem konání bude hotel U Kata v Kutné Hoře.** Od roku 1961 je Kutná Hora městskou památkovou rezervací a v roce 1995 bylo město zapsáno na Seznam světového kulturního dědictví UNESCO. Pro zájemce bude zajištěna komentovaná prohlídka historického centra Kutné Hory.

O konferenci budete informováni prostřednictvím elektronické konference ČMeS a na webové stránce společnosti.

Stanislava Kliegrová

Zprávy z odborných skupin a poboček

V druhém pololetí roku 2024 došlo k významné reaktivaci historické skupiny díky iniciativě ing. Reně Tydlitáta. Výsledkem je mj. série článků na webu ČMeS, v přípravě je zapojení historických údajů do Elektronického meteorologického slovníku (eMS).

Terminologická skupina se sešla 21. listopadu. Projednala celou řadu aktuálně provedených úprav hesel v eMS, mj. z oblasti družicové meteorologie. K práci terminologické skupiny se připojují tematické skupinky zaměřené na vybrané oblasti, prozatím klimatologii, biometeorologii a radarovou meteorologii.

Miloslav Müller

Pobočka Praha

19. 10. 2023 RNDr. Vojtěch Bližňák, Ph.D. (ÚFA): Road weather forecast: impact of satellite-derived cloud cover

31. 10. 2023 doc. Mgr. Michal Žák, Ph.D. (MFF UK): Léto 2023 (nejen) v Česku – další sezóna plná extrémů

16. 11. 2023 Mgr. Ján Mašek, Ph.D. (ČHMÚ): Klimatická konfigurácia modelu ALADIN na ČHMÚ; Ing. Petr Šercl, Ph.D. (ČHMÚ): Statistické charakteristiky 1denních srážkových maxim a jejich prostorová proměnlivost

7. 12. 2023 Mgr. Michal Belda, Ph.D., doc. RNDr. Tomáš Halenka, CSc. (MFF UK): Tepelný ostrov města Prahy – modelováním k adaptacím a mitigacím

Miloslav Müller

Pobočka Hradec Králové

2. 11. 2023 Mgr. Veronika Vosáhlová (ČHMÚ): Klimatologická měření ve vysokohorském prostředí

12. 12. 2023 Mgr. Alexandra Skálová (ČHMÚ): Ovzduší (nejen) v Královéhradeckém a Pardubickém kraji

Stanislava Kliegrová

Pobočka Ostrava:

30. 10. 2023 Pavel Lipina (ČHMÚ pobočka Ostrava): Srážkoměry od historie po současnost

20. 11. 2023 Radim Tolasz, Iryna Dvoretcká (ČHMÚ pobočka Ostrava): Analýza souběžných měření na vybraných stanicích po automatizaci staniční sítě

Pavel Lipina

Polární záře plála nad Českem

V neděli 5. 11. 2023 večer byla od setmění vidět polární záře. Situaci pro pozorovatele z území Česka komplikovala oblačnost, která v některých místech omezovala výhled na oblohu. Lepší podmínky k pozorování měli na jihu Čech, na Vysočině a na jižní Moravě. Nutný byl také dobrý výhled nad severní obzor a temná obloha.

Polární záři vyvolala chladnější oblaka plazmatu nad povrchem Slunce, které erupce v pátek 3. listopadu vyvrhla do okolního prostoru.

Zatímco polární záře jsou celkem běžné v severských oblastech, v nižších zeměpisných šířkách je jejich výskyt vzácný. V průběhu jednoho slunečního cyklu, který trvá přibližně jedenáct let, se objeví průměrně pět až osm natolik intenzivních polárních září, aby byly pozorovatelné v Česku.

„Podle záznamu ve slunečním větru pravděpodobně dorazily hned dvě vlny částic,“ uvedli k nedělnímu úkazu astronomové.

Ve většině případů byla záře pozorovatelná pouhým okem, nicméně opravdová kouzla se často začala odehrávat po vyfocení s dlouhou expozicí, díky které vynikly i méně viditelné svítící oblasti. Krátce před sedmou hodinou večerní už byly sociální sítě zasypané fotografiemi polární záře. Podle ČHMÚ se jednalo o velice silný úkaz, jaký jsme nezažili už roky. Odborníci také zdůraznili, že se jedná o dynamický a proměnlivý jev, jehož viditelnost se může měnit z minuty na minutu.

Jak vzniká polární záře

Polární záře, známá také jako aurora borealis na severní polokouli a aurora australis na jižní polokouli, je přírodní světelný úkaz, který se objevuje v noci na obloze v oblastech blízko zemských pólů. Je to výsledek střetu částic vyslaných ze Slunce, které jsou nesené slunečním větrem, s molekulami a atomy v zemské atmosféře. Když sluneční vítr dorazí k Zemi, je směřován zemským magnetickým polem k polárním oblastem. Částice jsou vedeny magnetickými siločarami k polárním oblastem, kde následně vstupují do atmosféry. V atmosféře se pak srážejí s plynovými molekulami a předávají jim část své energie. Tato energie pak vede k excitaci nebo ionizaci molekul atmosférických plynů, přičemž následná deexcitace vytváří světlo, které pozorujeme jako barevné závoje na noční obloze. Barvy polární záře závisí na typu atmosférického plynu, s nímž se sluneční částice střetávají, a výšce, ve které k tomu dochází. Například kyslík ve vyšších vrstvách atmosféry vytváří zelenou až červeno-fialovou barvu, zatímco dusík způsobuje modré a fialové odstíny. Primárně o barvě rozhoduje nadmořská výška – v nejvyšších výškách dominuje kyslíková červená, pak kyslíková zelená a barvy emitované dusíkem (modrá, fialová a červená), v nejnižších vrstvách srážky omezí emise kyslíku a převládou barvy emitované dusíkem.

Zdroj: ČT24, VTM

Vydatné sněžení 1. a 2. prosince 2023

Máme za sebou začátek meteorologické zimy, jak se patří. Pohled z okna na zasněženou krajinu se 2. prosince ráno naskytl téměř všem na většině našeho území.

Nejvíce nového sněhu jsme zaznamenali na stanicích na jihu a jihovýchodě Čech, na Českomoravské vrchovině, v Oderských vrších, na Opavsku a Ostravsku.

Mnoho stanic přepisovalo své rekordní denní úhrny srážek pro měsíc prosinec. Z dat, které máme do dnešního okamžiku k dispozici v databázi, nejvyšší denní úhrn nového sněhu zaznamenaly 1. 12. 2023 stanice Husinec (60 cm), Nový Rychnov (50 cm), Volary (47 cm) a Veselí nad Lužnicí (45 cm). Český prosincový rekord ale překonán nebyl, doposud nejvyšší denní úhrn nového sněhu v historii, 80 cm, jsme zaznamenali 31. 12. 1906 na beskydské stanici Morávka, Slavič (620 m n. m.).

Více na: <http://www.cmes.cz/web/2023/12/14/vydatne-snezeni-1-a-2-prosince-2023/>

Meteorologická a jiná výročí v roce 2024

Výročí (organizace)

- Před 100 lety (1924) civilní i vojenské povětrnostní služba ČSR začaly společně provádět „varovnou zpravodajskou povětrnostní službu“.

- Před 70 lety (1954) vznikl Hydrometeorologický ústav (HMÚ) spojením původního meteorologického ústavu s hydrologií (Státního ústavu hydrologického), později (v roce 1969) rozdělený na Český hydrometeorologický ústav (ČHMÚ) a Slovenský hydrometeorologický ústav (SHMÚ).

- Před 60 lety (1964) byl založen Ústav fyziky atmosféry ČSAV.

Více informací naleznete na stránce ČMeS (aktuality): <http://www.cmes.cz/web/2023/12/14/meteorologicka-vyroci-v-roce-2024/>.

Výročí narození

V únoru uplyne 165 let od narození Rudolfa Ferdinanda Spitalera, rakouského astronoma a meteorologa, který více než polovinu života zasvětil observatoři na Milešovce (*1859); před sto lety se narodil Jiří Úlehla (*1924), před 95 lety doc. Ing. Matěj Petřík, CSc. (*1929) a před 85 lety RNDr. Jozef Ilko, CSc. (*1939).

V březnu se 275 lety narodil Pierre-Simon Laplace, francouzský matematik, fyzik, astronom a politik (*1749), před 185 lety Julius Ferdinand von Hann, rakouský meteorolog, považovaný za zakladatele moderní meteorologie (*1839) a před 110 lety RNDr. František Stuchlík (*1914). V dubnu se před 125 lety narodil Vladimír Karský (*1899).

V květnu před 200 lety se narodil William Thomson-lord Kelvin (*1824), před 145 lety prof. dr. Antal Réthly, čestný člen společnosti (*1879), před 140 lety RNDr. Otto Seydl, zpracovatel klementinských měření (*1884), před 115 lety doc. dr. Pavel Uhlíř (*1909), před 90 lety RNDr. Ivan Panenka, (*1934) a před 80 lety RNDr. Marián Wolek, slovenský meteorolog a také náměstek pro meteorologii a klimatologii ČHMÚ (*1944).

V červnu před 125 lety se narodil RNDr. Václav Hlaváč, čestný člen společnosti (*1899), a před 110 lety RNDr. Emilie Trefná (*1914).

V červenci by oslavil 170. narozeniny Gustav Johann Georg Hellmann, významný německý meteorolog a ředitel pruského meteorologického ústavu v letech 1907 až 1922 (*1854), 95. narozeniny RNDr. František Rein, CSc., zakládající člen společnosti (*1929) a 85. narozeniny RNDr. Zdeněk Novák, CSc. (*1939).

V srpnu se před 280 lety narodil Jean-Baptiste Lamarck, francouzský přírodovědec (*1744), před 275 lety Antonín Strnad, meteorolog, geograf, profesor a rektor Univerzity Karlo-Ferdinandovy a třetí ředitel hvězdárny v Klementinu, zachránce pražského orloje (*1749), před 100 lety Alois Polišenský (*1924) a před 95 lety RNDr. Milan Koldovský (*1929).

V září by oslavil 255. narozeniny Alexander von Humboldt, německý polyhistor, přírodovědec světového významu a spoluzakladatel geografie jako empirické vědy (*1769), 120. narozeniny prof. Sergej Chromov, čestný člen společnosti (*1904), 110. narozeniny Ing. Václav Zelený, CSc. (*1914) a 105. narozeniny doc. RNDr. Robert Intribus, CSc. (*1919).

V říjnu se před 100 lety narodil Peter Forgáč (*1924) a před 95 lety RNDr. Vojtěch Vítek, DrSc., čestný člen společnosti (*1929).

V listopadu by oslavil 120. narozeniny doc. RNDr. Bohuslav Hrudíčka (*1904) a 85. narozeniny Ing. Jan Vitoslavský (*1939).

Dále by v roce 2024 oslavil 90. narozeniny Štefan Podolínský (*1934).

Výročí úmrtí

V lednu to bude 140 let, kdy zemřel Gregor Johann Mendel (†1884).

V únoru si připomeneme 85 let, kdy zemřel Gustav Johann Georg Hellmann (†1939), před 65 lety zemřel RNDr. Otto Seydl (†1959), před 35 lety Josef Zítek (†1989), před 10 lety RNDr. Ján Pribiš, CSc.

(†2014) a rovněž před 10 lety Rudolf Kolomý (†2014). V březnu před 160 lety zemřel Luke Howard, britský chemik a amatérský meteorolog, známý hlavně pro svůj systém třídění oblaků, který publikoval roku 1802 (†1864).

V květnu před 190 lety zemřel Heinrich Wilhelm Brandes, německý fyzik, meteorolog a astronom (†1834), před 165 lety Alexander von Humboldt (†1859) a před 50 lety prof. RNDr. Ján Danč (†1974).

V červenci si připomeneme 180 výročí úmrtí Johna Daltona, britský chemik, fyzik a meteorolog (†1844), 25 výročí úmrtí Dr. Šimona Valoviče (†1999) a 15 let od úmrtí Jiřího Úlehly (†2009).

V srpnu před 40 lety zemřel RNDr. Josef Jílek (†1984). Před 225 lety zemřel Antonín Strnad (†1799) a před 25 lety prof. Ing. Vladimír Havlíček, DrSc., významný český bioklimatolog a agrometeorolog (†1999).

V říjnu to bude 60 let od úmrtí RNDr. Ferdinanda Kocourka (†1964), 30 let od úmrtí Jozefa Lukačoviče (†1994) a 10 let od úmrtí RNDr. Jaroslava Červeného (†2014).

V prosinci před 195 lety zemřel Jean-Baptiste Lamarck (†1829) a před 145 lety Karl Fritsch (†1879).

Organizační záležitosti ČMeS

Žádáme členy ČMeS o úhradu členských příspěvků na rok 2023. Členský příspěvek uhradte nejlépe bankovním převodem na **účet ČMeS u Fio banky: 2302244114/2010**. Pro identifikaci Vaší platby prosím uveďte Vaše členské číslo jako variabilní symbol platby nebo Vaše celé jméno do zprávy pro příjemce.

Připomínáme, že základní výše členského příspěvku v 2023 zůstává 300 Kč. Členové, kteří nejsou výdělečně činní (tedy v důchodu, na rodičovské dovolené nebo studenti) mají příspěvek snížený na 100 Kč.

I nadále žádáme členy ČMeS, aby při změně bydliště či zaměstnání informovali o nových kontaktních údajích zástupce poboček nebo přímo Vladku Volnou (vladimira.volna@chmi.cz), která má agendu členské základny na starosti.

Oznamujeme členům společnosti, že k 1. 1. 2024 bude zrušen účet ČMeS u České spořitelny.

V době uzávěrky tohoto věstníku (15. prosince 2023) měla společnost 174 členů.

Vladimíra Volná, Lucie Pokorná a Pavel Lipina

Jubilanti společnosti v roce 2024

90 let RNDr. Josef Štekl, CSc.

85 let RNDr. Jiří Barbořík

80 let RNDr. Helena Hašková, RNDr. Luboš Němec, RNDr. Eva Schoberová, RNDr. Eva Červená, Ing. Petr Havránek, Kamila Antonínová, Ing. Ivo Matěna

75 let Ing. Otto Bulíř, RNDr. Jan Uxa

70 let RNDr. Kryštof Eben, CSc.

65 let doc. RNDr. Tomáš Halenka, CSc., RNDr. Zbyněk Sokol, CSc.

60 let RNDr. Radim Tolasz, Ph.D., RNDr. Milan Šálek, Ph.D., RNDr. Radmila Brožková, CSc., prof. RNDr. Radan Huth, DrSc., Otakar Šlofar

55 let Ing. Patrik Lacina, Ing. Ladislav Pliska, Mgr. Alena Zárybnická, Milan Čermák

50 let RNDr. Petr Novák, Ph.D., RNDr. Roman Volný, Doc. Dr. Mgr. Vera Potop, RNDr. Lucie Pokorná, Ph.D.

Odešli z našich řad

Dne 27. dubna 2023 zemřel po dlouhé nemoci ve věku nedožitých 68 let doc. RNDr. Josef Brechler, CSc., bývalý vedoucí a dlouholetý pracovník Katedry fyziky atmosféry MFF UK.

Koncem září zemřel Jaroslav Tejný z Karlovy Studánky ve věku 70 let. Sloužil na MS Lysá hora v letech 1975–1978 a potom na MS Praděd. Později byl profesionálním členem HS na Ovčárně.

Pavel Lipina

Informační věstník ČMeS, adresa: 143 06 Praha 4, Na Šabatce 17. Za obsah odpovídá Pavel Lipina a Olga Halášová. Neprošlo jazykovou úpravou. Neprodejný výtisk. Informace o ČMeS najdete na adrese <http://www.cmes.cz>.

Příjemné prožití Vánočních svátků ve zdraví, osobní spokojenosti, bez zbytečného stresu a za příjemného počasí přeje předsednictvo ČMeS